

ЗМІСТ

Вступне слово	4
Ми у 2022 році	6
Підтримка ЗСУ та волонтерство	8
Компенсація збитків від агресивної війни РФ	11
Прозора відбудова	18
Прозора відбудова на регіональному рівні	22
Механізм державно-приватного партнерства в Україні	25
Реформа поліції	26
Антикорупційна політика	27
Антикорупційна експертиза законодавства	28
Закони війни	29
Громадський моніторинг виконання Україною Конвенції ООН проти корупції	30
Наглядова рада ІЗІ	31
Наша громадянська позиція	33
Про нас говорять	35
Нас підтримують	37

ВСТУПНЕ СЛОВО

Війна повністю переформатувала роботу ІЗІ, як і змінила життя кожного українця.

Заплановані на початок року події, суспільно значимі напрямки поступилися ще більш важливій роботі.

ІЗІ з перших днів війни включився в допомогу ЗСУ та містам-партнерам. За 2022 рік ми організували 470 тонн найнеобхіднішого – аптечок і ліків, продуктів харчування і засобів гігієни, тактичного спорядження та амуніції – для військовослужбовців, ТрО в містах, лікарень, громад.

Наш аналітик Юрій Шваб із волонтерської діяльності у перші тижні війни пішов служити до лав ЗСУ – зі зброєю в руках захищає Україну.

Ми ж працюємо на своїх ділянках фронту – законодавчими інструментами б'ємо по кишенях російських олігархів, бюджету Росії та прозорими механізмами залуцаємо допомогу міжнародних партнерів на відбудову.

Так, наша команда взялася за два ключові для країни в умовах війни напрямки – конфіскацію активів Росії та забезпечення відбудови України без корупції.

Нам вдалося стати watchdog-ами у відбудові і блокувати ініціативи, які не сприяли прозорим процесам. Натомість ми посилювали важливі ініціативи власними рекомендаціями, адвокували принцип "всі бачать все", впровадження Електронної системи управління відбудовою, партнерство та включення місцевої влади у процеси відновлення.

Ми забезпечили врахування Вищим антикорупційним судом наших рекомендацій щодо конфіскації активів. Ми розробили конфіскаційний трек для відслідковування руху конфіскаційних процесів по всьому світу.

4 *ІЗІ став співкоординатором групи при Міжнародній раді експертів при ОГП, що розробляє законодавчий акт про пріоритетні напрями державної політики у сфері конфіскації активів Росії. Ми представили свої аналітичні дослідження санкційній робочій групі Європейського Союзу Freeze and Seize.*

ІЗІ увійшов у коаліцію Rise Ukraine – 40 громадських організацій, які є ключовим двигуном відбудови. ІЗІ став членом урядових та аналітичних груп. Наш результат – кошти на відбудову житла та інфраструктури будуть використовуватися публічно, з попереднім оприлюдненням всіх документів та трансляцією засідань груп.

На міжнародних конференціях у Лугано та Вашингтоні за участю іноземних урядовців, партнерів країни ми презентували наші дослідження та аналітики, адвокатували механізми прозорості і підзвітної відбудови.

Ми підготували більше 10 досліджень із покроковими рекомендаціями для органів влади та міжнародних партнерів. На наші аналітичні документи посилаються топові міжнародні аналітичні центри – U4 у своїх аналітичних публікаціях. Ми розпочали досліджувати механізм державно-приватного партнерства в Україні, який може стати одним із пріоритетних у відбудові.

ІЗІ ініціював реформу Національної поліції України з перезавантаженням керівного складу на умовах прозорих конкурсів, аби під час великих надходжень міжнародної допомоги у поліції не процвітала корупція і правоохоронна система не стала ризиком зниження довіри до України.

Крім того, у 2022 році ми продовжили допомагати Парламенту – провели експертизу понад 750 законопроектів та НПА, а також містам-партнерам – проаналізували понад 200 проектів рішень і суттєво посилили рівень підготовки проектів місцевими радами.

Ми працювали під звуки сирени і обстрілів у центрі Києва, із укриттів, за допомогою павербанків, EcoFlow та Starlink. Ми перетворювали нашу лють у донати та ефективні інструменти щодо санкцій і відбудови. Завдяки ЗСУ, допомозі міжнародних партнерів 2022-й став роком незламності для ІЗІ, як і для всіх українців.

З повагою
голова Тетяна Хутор
виконавча директорка Мартина Богуславець

МИ У 2022 РОЦІ

- **ВКЛЮЧИЛИСЯ** в допомогу ЗСУ та містам із перших днів війни.
- **ВЗЯЛИСЯ** за нові напрями - конфіскацію російських активів та відбудову без корупції, які будуть ключовими для України у найближчі 10 років.
- **ПРОВЕЛИ** понад 10 аналітичних досліджень, представили позиції та напрацювання на глобальному рівні - на конференціях у Лугано та Вашингтоні, для санкційної робочої групи Європейського Союзу (Freeze and Seize), досягли медіа-охоплення у понад 2 млн переглядів.

МИ У 2022 РОЦІ

- **ПРОВЕЛИ** антикорупційну експертизу 487 закоректованих та навіть під час воєнного стану у співпраці з партнерами досягли усунення виявлених корупційних ризиків.
- **СТАЛИ** членами коаліції Rise.UA, урядових робочих груп, аналітичних груп, вплинули на законодавчі ініціативи та сприяли внесенню ключових позицій у НПА для забезпечення підзвітності використання коштів на відбудову майна та інфраструктури.
- **ПОЧАЛИ** адвокатувати реформу поліції, зміни до законопроєкту щодо державно-приватного партнерства, забезпечення реальних пільг для ветеранів війни та сімей захисників.

ПІДТРИМКА ЗСУ

Юрій Шваб,
юрист-аналітик ІЗІ,
захищає Україну в лавах ЗСУ.

З початку повномасштабного вторгнення РФ стало зрозуміло, що майбутнє України залежить від наших активних дій та рішучих вчинків. Тож ми почали працювати задля перемоги на різних фронтах. Наш юрист-аналітик Юрій Шваб зараз захищає Україну у лавах ЗСУ. Ми ж намагаємося зробити все можливе в тилу аби підтримати наших захисників та тих українців, які потребують допомоги через військову агресію РФ.

В іншому житті - до війни - наша громадська організація надавала аналітичну та юридичну допомогу органам державної та місцевої влади. Тепер ми отримуємо від них прохання про іншу допомогу - зібрати та доставити медичні засоби та амуніцію за підтримки небайдужих громадян та бізнесу.

Із 24 лютого нам вдалося:

ЗІБРАЛИ і ДОСТАВИЛИ
470 тонн
гуманітарної допомоги

Це були лікарські засоби, медичні вироби, тактичне спорядження, амуніція, одяг, продукти харчування та засоби гігієни. Їх доставляли для підрозділів ЗСУ, лікарень та постраждалих внаслідок обстрілів міст.

ЗАБЕЗПЕЧИЛИ

за рахунок зібраних коштів інженерно-позиційні війська одного із підрозділів ЗСУ робочою технікою та запчастинами до неї. Також підрозділу снайперів роти вогневої підтримки однієї з військових частин ЗСУ було закуплено приціл для снайперської гвинтівки та далекомір.

Анастасія Кривонос-Пеценчук
юристка-аналітикиня ІЗІ,
волонтерка.

ДОПОМОГЛИ таким містам як Київ, Фастів, Буча, Ірпінь, Гостомель, Ромни, Чернігів, Балаклія, Миколаїв, Полтава, Харків, Дніпро, Одеса, Львів, Миколаїв та Запоріжжя.

ПІДТРИМАЛИ тяжкохворих пацієнтів, які постраждали внаслідок війни та потребували продовження лікування за кордоном. Так, питання лікування за кордоном було вирішено щодо двох пацієнтів, які наразі лікуються у Польщі.

НАЛАГОДИЛИ постійну співпрацю з благодійними фондами та волонтерськими організаціями.

Основними організаціями, з якими ІЗІ знаходиться у системній співпраці є міжнародний благодійний фонд "Hearts for Ukraine", благодійний фонд "Землячки.Ukrainian Front", благодійний фонд "Єдність та турбота". Ми збирали потреби від Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства оборони України, окремих підрозділів Збройних Сил України, Державної служби надзвичайних ситуацій, мерів міст тощо та передавали їх міжнародним благодійним фондам, організаціям та волонтерам, які допомагали забезпечити необхідне. ІЗІ ж, у свою чергу, займались логістичними питаннями: пошуком вантажівок та водіїв для перевезення, волонтерів для перевантаження вантажу, а також здійснювали необхідний юридичний супровід.

Техніка

Амуніція

Ліки
Та іжа

470 Тонн
вантажу

Військове
обладнання

Одяг і
засоби гігієни

КОМПЕНСАЦІЯ ЗБИТКІВ ВІД АГРЕСИВНОЇ ВІЙНИ РФ

CRIME DOES NOT PAY

Відповідно до цього принципу, злочини повинні стати не вигідні.

Розпочинаючи повномасштабне вторгнення в Україну, керівництво РФ було переконане, що міжнародне право не містить механізмів їх реального притягнення до відповідальності без її повного прогашу.

Російські державні активи й далі зберігалися в західних країнах, а яхти наближених до Путіна олігархів спокійно курсували європейськими портами.

І це було не безпідставно, адже ефективних правових механізмів для конфіскації активів ні РФ, ні її керівництва немає..

У чому мета компенсації збитків від війни та конфіскації активів РФ іпособників агресії?

- Формування фінансового підґрунтя для відбудови та відшкодування шкоди, завданої агресією.
- Притягнення агресора та пособників агресії до відповідальності ще ДО повного закінчення війни
- Зміна поведінки конкретних осіб, відповідальних за розгортання та підтримку війни, під реальною загрозою втратити власність як зараз, так і в майбутньому

Наші зусилля спрямовані на те, аби закласти правові основи для компенсації збитків та матеріальної відповідальності держави-агресора та конкретних осіб, які відповідальні за початок і сприяння війні.

КОМПЕНСАЦІЯ ЗБИТКІВ ВІД АГРЕСИВНОЇ ВІЙНИ РФ

Юридичне обґрунтування конфіскації активів агресора є не менш важливим за політичне вирішення цього питання, адже лише завдяки належним правовим підставам та виваженим механізмам такі рішення будуть ефективними та легітимними як в Україні, так і за кордоном.

Ми працюємо над тим, аби вказаний процес відповідав усім міжнародним стандартам та найкращим юридичним практикам.

НАШІ АНАЛІТИЧНІ РОЗРОБКИ

Проаналізували та надали рекомендації в процесі створення законодавства у відповідності до практики ЄСПЛ в Україні та інших країнах. Провели моніторинг та надали рекомендації щодо імплементації прийнятого законодавства в Україні.

Дослідили можливі механізми конфіскації суверенних активів.

Дослідили перспективи та наслідки для України від визнання росії державою-спонсором тероризму.

Інститут законодавчих ідей

**САНКЦІЙНА КОНФІСКАЦІЯ
ПРИВАТНИХ АКТИВІВ В УКРАЇНІ:
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ
З УРАХУВАННЯМ ПРАКТИКИ ЄСПЛ**

2022

Інститут законодавчих ідей

**КОРОТКИЙ ОГЛЯД РІШЕНЬ ВАКС
ЩОДО КОНФІСКАЦІЇ АКТИВІВ
РОСІЙСЬКИХ РЕКТОРІВ**

2022

Institute of legislative ideas

**MAJOR CONCERNS
ON THE UKRAINIAN MECHANISM OF
ASSET FORFEITURE AS A SANCTION**

2022

Інститут законодавчих ідей

**САНКЦІЙНА КОНФІСКАЦІЯ
ПРИВАТНИХ АКТИВІВ.
СУТНІСТЬ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ**

АНАЛІЗ І РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ДОКРАЩЕННЯ
УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА ТА ПРАКТИКИ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ

2022

КОМПЕНСАЦІЯ ЗБИТКІВ ВІД АГРЕСИВНОЇ ВІЙНИ РФ

АДВОКАЦІЯ

Отримані результати були представлені як для українських, так і для іноземних представників держав.

Також матеріали були використані як в українських, так і в міжнародних санкційних групах (санкційна робоча група Європейського Союзу (Freeze and Seize), група Єрмака-Макфола тощо).

ІЗІ став співкоординатором групи при Міжнародній раді експертів при ОГП, відповідальні за розробку концептуального законодавчого акту.

Він визначатиме пріоритетні напрямки державної політики у сфері конфіскації активів агресора та пособників війни

ПУБЛІЧНА КОМУНІКАЦІЯ

Представляємо аналітичні дослідження щодо конфіскації іноземним партнерам та системно комунікуємо їх у авторських публікаціях та ефірах провідних українських медіа

Презентуємо унікальний інформаційний ресурс з уніфікованою інформацією щодо заморожених/конфіскованих активів по всьому світу та руху конфіскаційних процесів

НОВА САНКЦІЙНА КОНФІСКАЦІЯ ПРИВАТНИХ АКТИВІВ

УХВАЛЕННЯ ЗАКОНУ

Україна стала першою державою, яка на законодавчому рівні запровадила можливість конфіскації активів агресора та його пособників. Для цього 12 травня 2022 року був прийнятий Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності

Оскільки Інститут законодавчих ідей здійснює експертизу правового механізму конфіскації без обвинувального вироку суду (зокрема цивільної конфіскації) починаючи з 2019 року, ми аналізували закон на кожній стадії його прийняття та надавали публічні та неопублічні рекомендації законотворцям для усунення критичних елементів регулювання, які б надалі могли завадити його ефективній імплементації та сприяти успішному оскарженню судових рішень.

УНІВЕРСАЛЬНА МОДЕЛЬ ЦИВІЛЬНОЇ КОНФІСКАЦІЇ

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАКТИКИ

У цьому документі ми:

- розкриваємо правову природу санкції у вигляді конфіскації приватних активів осіб, відповідальних за війну в Україні, та їх пособників;
- обґрунтовуємо необхідність застосування такого заходу;
- описуємо сучасний стан імплементації такого інструменту та аналізуємо першу справу;
- надаємо практичні рекомендації, як поліпшити практику конфіскації з огляду на принцип легітимності та захист права власності.

НОВА САНКЦІЙНА КОНФІСКАЦІЯ ПРИВАТНИХ АКТИВІВ

ДОПОМОГА В ЯКІСНОМУ ЗАПУСКУ ЗАКОНУ

Після прийняття закону, продовженням роботи центру в цьому напрямку стали аналітичні рекомендації ІЗІ щодо його впровадження на основі міжнародних стандартів конфіскації без обвинувального вироку суду, права на справедливе судочинство та ін.

Вони мали на меті допомогти органам, відповідальним за підготовку матеріалів, позовів та рішень про стягнення таких активів, побудувати майбутню практику згідно з чинними міжнародними підходами до конфіскації активів та мінімізувати ризики подальшого успішного оскарження таких процедур.

Як показала практика, Вищий антикорупційний суд використовує наші напрацювання при обґрунтуванні своїх рішень про конфіскацію активів пособників війни.

Надавши аналітичну підтримку на етапі розробки закону та рекомендацій щодо його впровадження після його прийняття, ІЗІ здійснює моніторинг його імплементації для відслідковування найбільш проблемних моментів, хиб та переваг правозастосування.

Мета такого моніторингу:

- надання додаткової аналітичної підтримки органам, які реалізують закон
- визначення прогалин законодавства для розробки пропозицій щодо його зміни
- визначення прогалин та недоліків практики реалізації законодавства
- аналіз переваг і недоліків українського законодавства для просування аналогічних змін в інших країнах.

ПОШУК ШЛЯХІВ КОНФІСКАЦІЇ СУВЕРЕННИХ АКТИВІВ

ЮРИДИЧНИЙ АНАЛІЗ

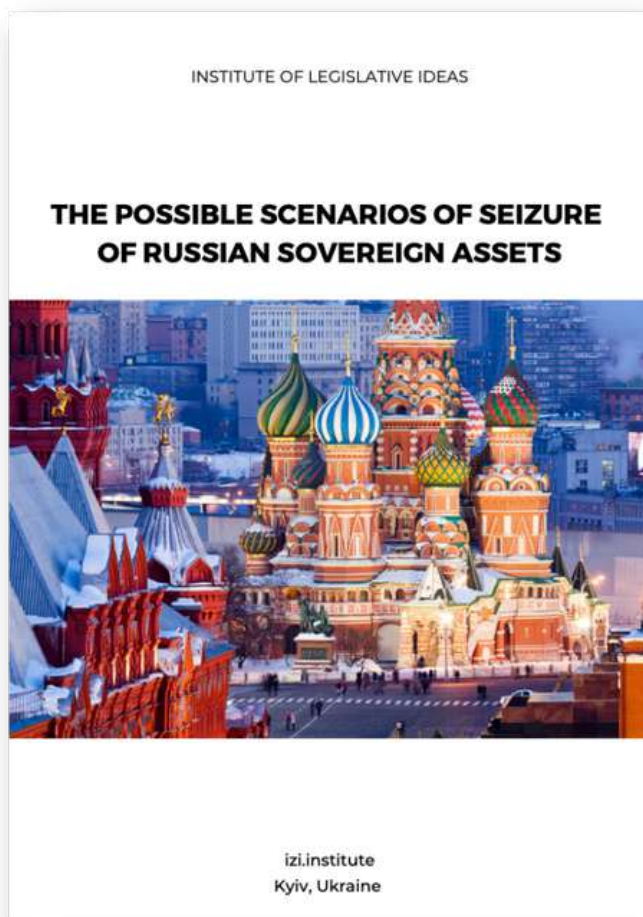
Окрім конфіскації приватних активів, ІЗІ сконцентрувало зусилля на аналізі, юридичному обґрунтуванні єдиного та законного міжнародного підходу для конфіскації російських суверенних активів за кордоном. Концепція враховує існуючі обмеження з точки зору міжнародного права та пропозиції щодо їх розумного подолання. Ми також намагалися визначити найефективніший спосіб та правові рамки конфіскації, які б не жертвували існуючим міжнародним правопорядком.

Ця довідка була презентована ІЗІ на засіданні робочої групи санкційної task-форс ЄС "Freeze and Seize" під час напрацювання групою юридичних підходів для конфіскації російських активів.

Також ми аналізували юридичні аспекти, які б могли вплинути на конфіскацію суверенних активів. Зокрема нами було досліджено переваги та недоліки визнання Росії державою-спонсором тероризму в контексті конфіскації її суверенних активів. Ми описали наслідки визначення такого статусу для РФ та України.

Документ був поширений та використаний для формування позиції міжнародної санкційної групи "Єрмака-Макфол" в частині конфіскації та необхідних змін.

● МОНІТОРИНГ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ

З початку запровадження як конфіскаційних механізмів приватних осіб, так і державних активів РФ, ІЗІ проводить моніторинг управління такими активами. ІЗІ співпрацює в цих питаннях з Агенцією з розшуку та управління активами.

Зокрема, ІЗІ працює над ініціативами щодо:

- відкриття та систематизації інформації про російські активи та їх управителів;
- запровадження прозорого порядку відбору управителів активів;
- запровадження чіткої системи оцінки ефективності управління активами.

IЗІ взаємодіє з Фондом державного майна України в частині прозорості та оперативності управління конфіскованими в межах санкційної конфіскації активами

IЗІ працює над ініціативами щодо:

- розробки прозорого підзаконного регулювання порядку управління російськими активами;
- запровадження чіткої системи оцінки ефективності управлінням активів.

Голова ІЗІ Тетяна Хутор під час робочої зустрічі з Фондом держмайна

РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ КОНФІСКАЦІЇ РОСІЙСЬКИХ АКТИВІВ

Голова ІЗІ стала спів-координатором робочої групи з питань антикорупції та конфіскації активів Міжнародної ради експертів при Офісі Генерального прокурора.

IЗІ почав розробку проекту єдиної державної політики, яка б визначала пріоритетні напрямки діяльності та конкретні завдання державним органам, уповноваженим на реалізацію вказаних функцій.

Стратегія конфіскації активів держави-агресора та осіб, які сприяють агресії проти України на 2023—2025 роки є комплексним документом, впровадження якого вимагає взаємодії відповідних центральних органів виконавчої влади, правоохоронних органів, органів прокуратури, органів судової влади та громадянського суспільства.

United for Justice
Building a culture of accountability
for international crimes

Голова ІЗІ
Тетяна Хутор
під час конференції "United for Justice"

без корупції

ВІДБУДОВА

Понад 411 млрд доларів - такі потреби України на найближчі 10 років за оцінкою Світового банку. Загалом же відбудова України може коштувати трильйон доларів. Забезпечити таку суму потреб не зможе жоден уряд чи міжнародна фінансова інституція. Крім публічних коштів, на модернізацію країни знадобляться і приватні інвестиції. Для цього потрібні прозорі процедури та підзвітність за кожен долар чи євро.

ІЗІ працює над забезпеченням публічної і прозорої відбудови України вже на етапі Fast Recovery, побудови smart-архітектури відновлення, впровадження принципу "всі бачать все" у фінансуванні об'єктів.

Наша мета - запровадження прозорих і підзвітних інструментів надходження та використання коштів. Адже це впливатиме на рівень довіри до та обсяги підтримки України з боку міжнародних партнерів.

ІЗІ аналізує всі ініціативи, законопроекти, механізми щодо відбудови та готує рекомендації для органів влади і міжнародних партнерів, аби кошти відновлення використовувалися ефективно, підзвітно та без корупції.

Що означає прозора і підзвітна відбудова?

- можливість відслідковування кожного долара та євро, що надійшли на відбудову України;
- запровадження електронної системи управління відбудовою за принципом "всі бачать все";
- прозорі конкурси й механізми відбору та реалізації проєктів;

- координація всіх проєктів, аби не допустити подвійного фінансування;
- вплив громад і міст на планування та реалізацію відбудови;
- залучення до планування та реалізації відновлення жителів громад;
- залучення міжнародних експертів та організацій до усіх етапів відбудови;
- нагляд з боку міжнародних інституцій.

ЩО МИ ЗРОБИЛИ ДЛЯ ПРОЗОРОЇ ВІДБУДОВИ

ПРОАНАЛІЗУВАЛИ всі заяви 2022 року та ініціативи, законопроекти, механізми щодо відбудови та надали рекомендації для органів влади і міжнародних партнерів, аби кошти відновлення використовувалися ефективно.

ПРОВЕЛИ 4 дослідження, за якими **видали 4 бріфи**, аналітичні документи із рекомендаціями, які направили для понад 160 представників органів влади, міжнародних партнерів та отримали фідбек, пропозиції щодо входження до робочих груп, більш детальну комунікацію з міжнародниками.

160

надано урядовим та міжнародним організаціям

30

отримано відповідей та продовження співпраці

30

підготовлено статей та коментарів для ЗМІ

ЩО МИ ЗРОБИЛИ ДЛЯ ПРОЗОРОЇ ВІДБУДОВИ

НАДАЛИ пропозиції до Плану відновлення України.

УВІЙШЛИ в коаліцію **Rise Ukraine**, де спільно напрацювали архітектуру відбудови та пропозиції щодо запровадження Електронної системи управління відбудовою.

ІЗІ працював у складі 2 робочих груп - з Інституційної архітектури відбудови України, а також моніторингу, превенції та кращих практик.

ПРОАДВОКАТУВАЛИ Офісу Президента необхідність змін до законопроекту про Фонд відновлення та попередили про ризики в запропонованому варіанті. Результат: законопроєкту, яким би створили несамотійний Фонд із непрозорими процедурами відбору проєктів, не зареєстровано в Раді:

- провели зустрічі з юридичним департаментом щодо врахування пропозицій;
- долучили до обговорень коаліцію Rise Ukraine;
- підготували спільне бачення щодо архітектури відбудови та електронної системи управління відбудовою від коаліції Rise.Ua.

ОПИСАЛИ, якими можуть бути сценарії відновлення - на основі аналізу міжнародного досвіду, кращих практик країн та досліджень ІЗІ.

ЗУПИНИЛИ законопроєкти та ініціативи щодо створення інституцій, які б не сприяли публічності, підзвітності, прозорості та партнерству у процесі відновлення.

ПРАЦЮЄМО в міжвідомчій комісії Міністерства розвитку громад щодо використання коштів з рахунку Фонду відновлення зруйнованого майна та інфраструктури. За пропозицією ІЗІ в регламент роботи міжвідомчої комісії включили 2 ключові для забезпечення прозорості пункти:

Оприлюднення на сайтах Мінінфраструктури та Мінцифри всіх поданих звернень та проєктів актів щодо розподілу коштів Фонду.

Онлайн-трансляції засідань комісії та відеоархів трансляцій.

Це допоможе зменшити ризики непрозорого розподілу коштів та махінацій із розглядом заявок.

ЩО МИ ЗРОБИЛИ ДЛЯ ПРОЗОРОЇ ВІДБУДОВИ

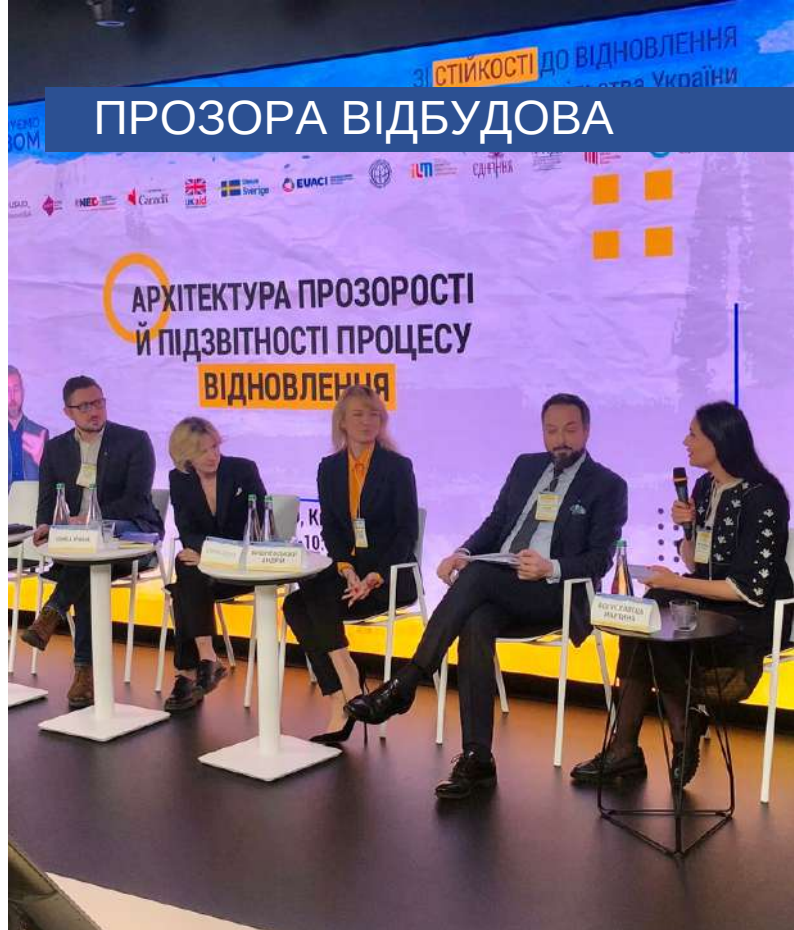
ПРЕДСТАВИЛИ позицію громадських експертів щодо відбудови під час конференції конференції "Зі стійкості до відновлення" за участю органів влади та донорів.

ОЗВУЧИЛИ умови якісної відбудови та забезпечення довіри міжнародних партнерів:

- 1 принцип "Publish what you get - Publish what you spend";
- 2 інклюзивність та партнерство.

НАДАЛИ представниками Світового банку, МВФ, Конгресу США пропозиції щодо підзвітного залучення та використання коштів на відновлення.

ПРОАДВОКАТУВАЛИ у Вашингтоні у рамках Міжнародної антикорупційної конференції ІАСС-2022 електронні інструменти, механізми для прозорої відбудови, а також роль громад та органів місцевого самоврядування у процесі відновлення.

Мартина Богуславець у складі делегації Rise.Ua на зустрічі з Надзвичайним і повноважним послом України в США Оксаною Маркаровою. Вашингтон, ІАСС-2022

ПРОЗОРА ВІДБУДОВА НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Із 2021 року ІЗІ має партнерства із 7 містами України - Києвом, Миколаєвом, Житомиром, Львовом, Івано-Франківськом, Хмельницьким, Тернополем - у яких посилює систему інституційної спроможності, доброчесності, практики доброго врядування та мінімізації корупційних ризиків.

Від початку війни, крім інституційної підтримки, ІЗІ допомагав містам у пошуку найбільш необхідних речей та медикаментів для тероборони та жителів, які опинилися в складних умовах.

Наразі, в умовах великої кількості партнерств із містами європейських країн та США, необхідності відбудови об'єктів критичної і соціальної інфраструктури під час Fast Recovery, міста потребують впровадження механізмів прозорого використання коштів, підзвітної відбудови об'єктів, аби зберегти та посилити довіру донорів і працюючого бізнесу.

У 2022 році ІЗІ працював над тим, аби відбудова на регіональному рівні здійснювалася на такому ж рівні прозорості, як і залучення та використання міжнародних коштів.

ПРОЗОРА ВІДБУДОВА НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Ми продовжили допомагати містам-партнерам знижувати корупційні ризики у проектах рішень.

На конференції з відновлення України у Лугано ІЗІ звучав як партнер українських міст, який проводить експертизу та допомагає посилювати спроможність міських рад у прозорості та підзвітності.

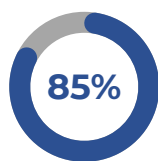
Міста-партнери ІЗІ

Врахування рекомендацій

ЩО МИ ЗРОБИЛИ У 2022 РОЦІ?

ПРОАНАЛІЗУВАЛИ та надали висновки, рекомендації за 211 проектами рішень міських рад.

Відсоток врахування наших висновків щодо корупційних ризиків органами місцевого самоврядування.

НАДАЛИ результати експертизи проєктів рішень по Київграді для вивчення НАЗК, адже 70% із них містили корупціогенні фактори та зауваження.

ЗАПОБІГЛИ дерибану комунального майна під час війни (Під час закритих засідань Київграда планувала віддати майно (комунальну лікарню) площею 4000 кв.м в оренду фонду з російським капіталом, який спонсорує російські олігархи).

ЗАБЛОКУВАЛИ проєкт рішення Київради щодо придбання банку "Січ". Цим **ЗУПИНИЛИ** схему виведення 1 млрд грн у війну з бюджету Києва на створення ручного Муніципального банку.

Розмір необґрунтованих витрат лише на першому етапі сягав мільярду гривень, на утримання банку ця сума значно б виросла. Також існував ризик для подальших схем відмивання коштів громади за аналогією з банком "Хрещатик", частку в якому теж мала КМДА.

ЩО МИ ЗРОБИЛИ У 2022 РОЦІ?

ПОКРАЩИЛИ рівень підготовки проєктів рішень у Житомирі: за час експертизи кількість проєктів рішень без корупційних ризиків зросла з 31% до 74%, а кількість проєктів із ризиками знизилася з 38% до 13%.

ЗНАЙШЛИ маніпуляції Київради у ставках орендної плати за землю.

ПІДГОТУВАЛИ серію тренінгів та курс навчань для територіальних громад з метою посилення їх антикорупційних можливостей, підвищення рівня прозорості, залучення громадськості.

НАДАЛИ рекомендації щодо удосконалення реформи місцевого самоврядування Комітету ВР з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування.

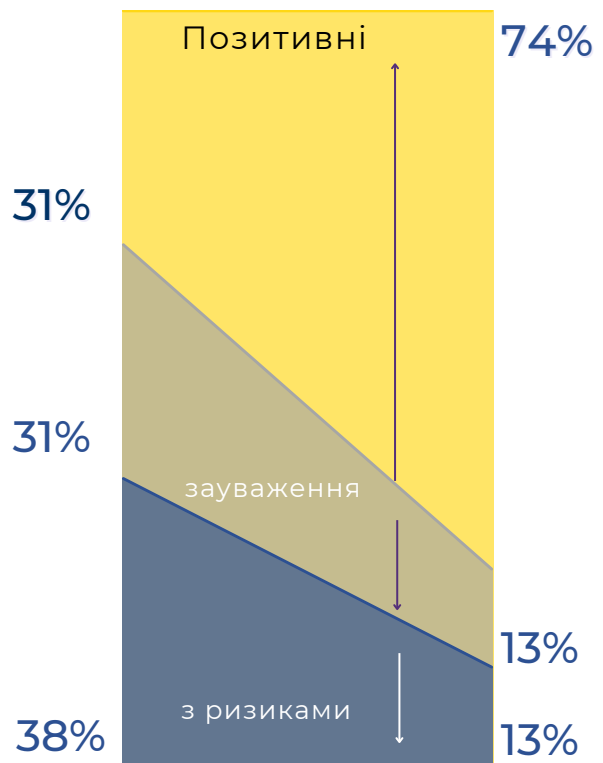
ПРЕЗЕНТУВАЛИ методологію проведення антикорупційної експертизи проєктів нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування.

ПРОАНАЛІЗУВАЛИ, як міста готувалися до війни, вивчили їх програми підготовки та допомагали від початку війни партнерам - органам місцевого самоврядування і забезпеченні необхідними речами та медикаментами ТрО, місцевих жителів, організовуючи гуманітарну допомогу.

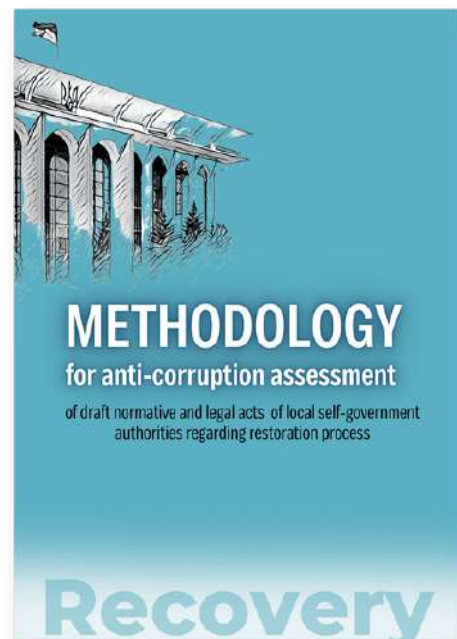
НАДАЛИ рекомендації щодо удосконалення реформи місцевого самоврядування Комітету ВР з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування.

ПРОАДВОКАТУВАЛИ на всеукраїнському та міжнародному рівнях необхідність залученні органів місцевого самоврядування, територіальних громад до процесів відбудови - від рівня планування, подання проєктів, відбору до реалізації та звітування.

ПРЕЗЕНТУВАЛИ кроки щодо мінімізації корупційних ризиків відбудови на основі аналізу міжнародних та українських кейсів на конференції "Підзвітність під час відбудови".

Результати співпраці з м. Житомир

МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ

Співпраця бізнесу та держави була визнана одним з пріоритетних напрямів в процесі відновлення України. Державно-приватне партнерство може стати ефективним механізмом повоєнної відбудови в Україні. Незважаючи на достатньо великий час функціонування цього інституту в Україні, кількість успішно реалізованих проєктів є незначною. Це зумовило необхідність реформування інституту ДПП та розроблення відповідних законодавчих змін.

Наша мета - зробити державно-приватне партнерство одним з ефективних та прозорих механізмів відновлення України.

● В МЕЖАХ ЦЬОГО ПРОЄКТУ МИ

ПРОАНАЛІЗУВАЛИ чинне законодавство в сфері державно-приватного партнерства та концесії.

ДОСЛІДИЛИ стан ДПП в Україні.

ПРОВЕЛИ 5 інтерв'ю з приватними партнерами, що мали досвід здійснення ДПП.

ДОСЛІДИЛИ реформу ДПП (законопроект №7508) та НАДАЛИ висновок на нього).

НАПИСАЛИ поправки та пропозиції до законопроектів на підставі проведеного аналізу.

ПОДАЛИ поправки та пропозиції та ДОЛУЧИЛИСЯ до робочої групи для їх адвокації та участі в доопрацюванні всього законопроекту.

ГОТУЄМО policy brief та аналітичне дослідження з аналізом конкретних кейсів ДПП в Україні та за кордоном з рекомендаціями щодо вдосконалення цього інституту.

РЕФОРМА ПОЛІЦІЇ

Статус кандидата до ЄС зобов'язує Україну ухвалити стратегічний план реформування всього правоохоронного блоку. Це лише частина п. 4 рекомендацій Єврокомісії із 7 великих кроків.

Під час повномасштабної війни рівень довіри до поліції в Україні, як і до інших державних інституцій, суттєво виріс. Важливо його зберегти та підвищити і після перемоги. Майбутній процес відновлення України робить реформу поліції особливо актуальною. Адже саме поліція у відповідності до статті 216 КПК буде розслідувати всі злочини, що не розслідується іншими органами правопорядку. Тобто розкрадання коштів та зловживання посадовців середньої ланки буде в полі зору саме поліції.

ІЗІ розпочав аналіз правоохоронного блоку та готує рекомендації щодо реформи Національної поліції України.

В МЕЖАХ ЦЬОГО ПРОЄКТУ

НАДАЛИ пропозиції до НАЗК щодо комплексного реформування правоохоронних органів у рамках Державної антикорупційної програми на 2023-2025 рр. та обґрунтували їх під час громадського обговорення.

РОЗРОБИЛИ дорожню карту та концепцію реформи поліції на основі аналізу українських практичних кейсів та міжнародного досвіду.

СТАЛИ партнерами з ГО "Автомайдан" з метою розробки та адвокації стратегії реформи.

ПІДГОТУВАЛИ 1-page реформи поліції для залучення до ініціативи інші громадські організації

АНТИКОРУПЦІЙНА ПОЛІТИКА

Навіть під час війни варто пам'ятати про ще одного ворога українського суспільства - корупцію. В час, коли наші воїни віддають свої життя за незалежність та суверенітет, ми повинні забезпечити правовий простір, де діє законодавство без корупційних ризиків.

Інститут законодавчих ідей активно працює над дотриманням та втіленням антикорупційних стандартів. Ми долучилися до розробки, громадського обговорення та адвокації Державної антикорупційної програми.

Також голова ІЗІ Тетяна Хутор як член Громадської ради Національного агентства з питань запобігання корупції здійснювала громадський контроль та адвокатування позицій громадськості в роботі агентства.

На початку року ми запустили телевізійний авторський блог Тетяни Хутор "Дорогі закони" для "24 телеканалу". В межах цього проєкту ми пояснювали контекст, норми законодавства та можливі наслідки ухвалення суспільно-важливих законопроєктів. Ми акцентували увагу на корупційних дірках в законодавстві, які можуть призвести до зловживань та небезпечних наслідків.

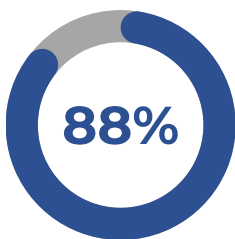
В межах цього напряму Інститут законодавчих ідей продовжив антикорупційну експертизу законодавства та моніторингу Конвенції ООН проти корупції.

АНТИКОРУПЦІЙНА ЕКСПЕРТИЗА ЗАКОНОДАВСТВА

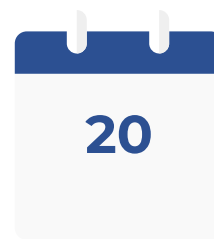
Наша мета – виявити та пояснити народним депутатам, як те чи інше положення законопроекту може сприяти корупції. Так ми намагаємося очистити українське законодавство від норм, які дозволять чиновникам зловживати своїми повноваженнями в межах закону та не нести за це жодної відповідальності.

Антикорупційна експертиза – це аналіз нормативно-правових актів та їх проєктів на наявність у них корупціогенних факторів – положень, які сприяють вчиненню корупційних правопорушень та правопорушень, пов’язаних з корупцією. Антикорупційна експертиза – це саме той превентивний інструмент, який допомагає запобігти ухваленню законодавства з корупційними ризиками.

За 2022 рік ми ПРОАНАЛІЗУВАЛИ 467 законопроектів:

Відсоток врахування наших висновків щодо корупційних ризиків Комітетом Верховної Ради з питань антикорупційної політики.

законопроектів із ризиками ми ВИЯВЛЯЛИ щомісяця.

Під час війни ми запровадили новий проєкт - “Закони війни”, в межах якого аналізували не лише законопроекти, а й норми чинного законодавства. Ще однією важливою місією для Інституту законодавчих ідей стало оперативне пояснення усіх законів, які ухвалені під час воєнного стану. Також ми розповідали про те, що змінюється у правовому полі, як це торкнеться кожного українця, чим відрізняються нові правила і кого саме вони зачіпають.

Під час війни ми проаналізували 286 нормативно-правових актів.

Моніторинг виконання Україною Конвенції ООН проти корупції

Веб-платформа на якій кожен бажаючий може ознайомитись з розділами та статтями Конвенції, які підлягають моніторингу

[Завантажити звіт](#)

Фрагмент онлайн-платформи, де розміщено моніторинговий звіт

МОНІТОРИНГ ВИКОНАННЯ УКРАЇНОЮ КОНВЕНЦІЇ ООН ПРОТИ КОРУПЦІЇ

Конвенція ООН проти корупції (UNCAC) – єдиний універсальний юридично зобов'язуючий документ для боротьби з корупцією у світі. UNCAC зобов'язує держав-учасниць імплементувати ефективні антикорупційні механізми.

Моніторинг виконання Конвенції полягає у взаємній оцінці державами-учасницями. Він передбачає, що кожна держава проходить перевірку двома іншими державами. Процес поділено на два п'ятирічні цикли. Протягом першого циклу оцінюється виконання положень глав III і IV, а протягом другого – глав II і V. У 2019 році розпочався другий цикл оцінювання України, який досі не завершено.

● В МЕЖАХ ЦЬОГО ПРОЄКТУ МИ

АКТУАЛІЗУВАЛИ інформацію щодо статей Конвенції, які досліджувалися з урахуванням подій, що сталися у 2022 році.

ЗАПУСТИЛИ моніторингову платформу, де кожен охочий може ознайомитися з результатами звіту. Також на цій платформі буде розміщена не лише громадська оцінка, а і оцінка держави виконання нею положень Конвенції. Це робить її унікальною адже буде можливість порівняти результати аналізу. На найближчий час планується презентація звіту та платформи.

НАГЛЯДОВА РАДА ІЗІ

Незалежність та прозорість роботи ІЗІ забезпечена зовнішнім контролем Наглядової ради, до якої увійшли люди, які є лідерами думок у сфері запобігання і протидії корупції.

ЄГОР СОБОЛЄВ

Ексочільник Комітету ВРУ з питань запобігання і протидії корупції.

Український журналіст, політик, програміст.

Військовий Збройних Сил України з початку повномасштабної війни.

Я з початку війни в ЗСУ, тож не маю можливості слідкувати за справами ІЗІ, як раніше. Але радісно дізнаватися, як організація допомагає:

- а) застосуванню цивілізованим світом санкцій проти росії,*
- б) створенню громадського контролю за міжнародною допомогою Україні.*

Обидві справи наближають нашу перемогу, тож шана експертам ІЗІ за їхні зусилля.

ЛАРИСА ГОЛЬНИК

Суддя.

Лауреат міжнародної відзнаки *Blueprint for Free Speech* як викривач корупційного злочину

Кривавий, трагічний 2022-й, рік неймовірних випробувань для всіх нас, команда ІЗІ знайшла належне місце й розширила спектр напрямків діяльності.

До традиційних – антикорупційна експертиза законопроектів, які реєструються у Верховній Раді України, системний аналіз актів органів місцевого самоврядування з метою підсилення інституційної доброчесності цих органів – додалися нові, що наразі здобувають значення пріоритетних:

- пошук адекватних та ефективних юридичних механізмів для арешту та конфіскації російських активів заради спрямування відповідних коштів на компенсацію збитків, завданих Україні ворожим вторгненням, на відбудову зруйнованої війною економіки, цивільної та військової інфраструктури, а також з метою позбавлення рф економічної бази для продовження агресії;
- формування організаційних та правових засад для публічної і прозорої відбудови України на національному та регіональному рівнях, аби грандіозні кошти, необхідні для відновлення економіки, житлового фонду, інфраструктури та енергетики, використовувалися ефективно, підзвітно та без корупції, що є неодмінною умовою довіри до нашої країни з боку міжнародних партнерів;
- дослідження нормативно-правової бази, проблем, ризиків та механізмів підвищення ефективності державно-приватного партнерства, без чого не відбудеться повноцінного та масштабного повоєнного відновлення України.

Закономірно, що ІЗІ, реалізуючи нові актуальні задачі:

- увійшов до коаліції громадських організацій *Rise Ukraine*, яка працює над підзвітною архітектурою та прозорими цифровими інструментами відбудови;
- спільно з Автомайданом та НАЗК подав пропозиції до Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки, котрі передбачають невідкладну комплексну стратегію реформування правоохоронних органів і прийняття відповідних змін до законодавства;
- став учасником *The International Anti-Corruption Conference (IACC)*, що відбувалася 6–10 грудня у Вашингтоні.

Не менше значення має й такий «непрофільний» аспект діяльності команди ІЗІ як допомога військовим – захисникам України. Із 24 лютого вдалося роздобути і доставити за призначенням близько 400 тон гуманітарної допомоги. Це вражає!

НАША ГРОМАДЯНСЬКА ПОЗИЦІЯ

У 2022 році ми активно продовжували комунікаційю з громадськими організаціями, з якими підтримуємо стійкі і продуктивні зв'язки.

ІЗІ ініціював та долучився до підписання 10 заяв та декларацій:

24 січня

Аналітичні центри закликали народних депутатів не підтримувати законопроект про "економічний паспорт", який містить економічні та корупційні загрози.

25 лютого

Громадськість закликала підтримувати армію та донатити на ЗСУ; європейських лідерів - відключити Росію від SWIFT та закрити український повітряний простір.

1 березня

Оголосили про збір медикаментів, амуніції для військових та гуманітарної допомоги для постраждалих від обстрілів міст.

22 квітня

Заклик до депутатів не підтримувати законопроект №7290, що ускладнює притягнення до відповідальності військових командирів та цивільних начальників Російської Федерації за воєнні злочини.

5 липня

Луганська декларація - за підсумками конференції в Луганно із затвердженням принципів, червоних ліній та пріоритетних завдань відновлення України.

19 серпня

Заклик до Мінцифри та Кабміну повернути доступ до окремих публічних реєстрів, які є важливими для бізнесу, громадськості та відбудови України.

26 серпня

Заява із закликом не підтримувати законопроект №7654 Про внесення змін до деяких законів України стосовно уніфікації вимог до керівників окремих державних органів”, який міг поставити під загрозу незалежність роботи антикорупційних органів.

8 вересня

Заклик до депутатів Київради не підтримувати проєкт рішення про купівлю неплатоспроможного банку “Січ” за 1 млрд грн. для створення на його основі Муніципального банку.

25 жовтня

Заява до депутатів щодо декриміналізації порнографії та підтримки запропонованих громадськістю змін до законодавства, що базуються на досвіді країн ЄС та міжнародних конвенціях.

29 листопада

Заклик до народних депутатів включити проголосувати за законопроект №8071 для відновлення подання електронних декларацій.

ПРО НАС ГОВОРЯТЬ

Незалежність, відкритість та публічність - одні з головних принципів роботи ІЗІ.

У 2022 році про нас говорили, публікували наші заяви, дослідження, аналітики та коментарі у близько 300 матеріалах ЗМІ.

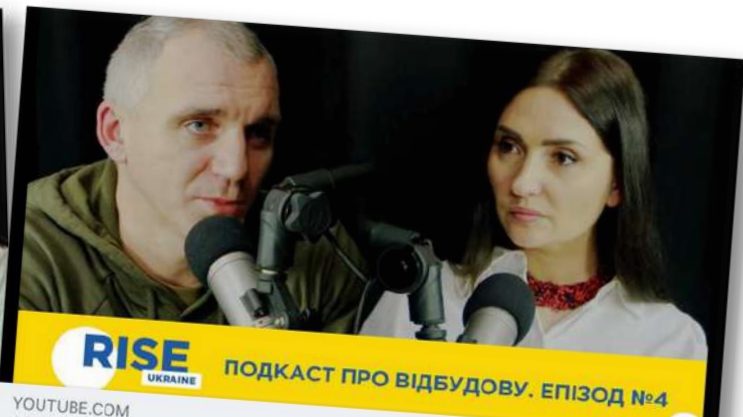
Експерти ІЗІ активно ведуть колонки і блоги у топових українських ЗМІ з метою роз'яснення основних змін та ризиків у законодавстві, комунікації аналітичних досліджень та рекомендацій. Загальне охоплення такими матеріалами сягнуло понад 2 млн читачів.

ПРО НАС ГОВОРЯТЬ

Маніпуляції з житлом для військових: депутати можуть повернути нові схеми, Дорогі закони

Мер Миколаєва Олександр Сенкевич — Подкаст RISE Ukraine. Все про відбудову

Закон про конфіскацію майна росіян і білорусів ухвалено: як це буде працювати

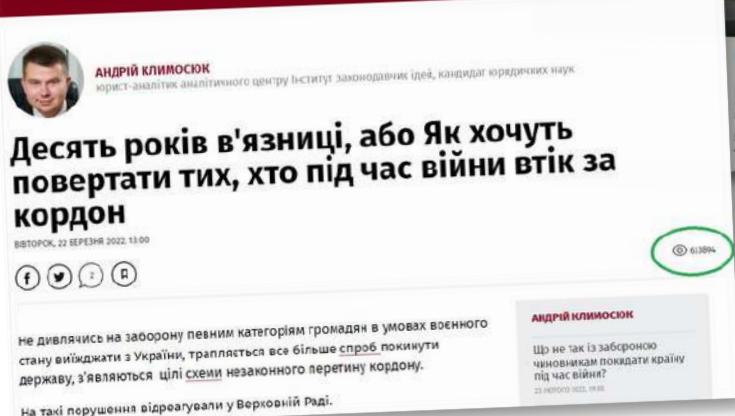
Під особисті зобов'язання Зеленського: чи забезпечить команда президента прозору відбудову України?

Конфіскація майна за заперечення війни з Росією: новий закон на підході

Перше рішення про конфіскацію майна російського олігарха ухвалено. Що це дає Україні?

Десять років в'язниці, або Як хочуть повертати тих, хто під час війни втік за кордон

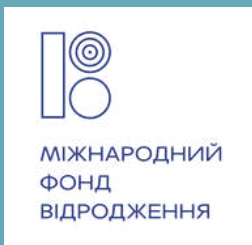
Хід Зеленського: сценарії великого відновлення

НАС ПІДТРИМУЮТЬ

Попри війну, наші ідеї і діяльність підтримали партнери, яким ми вдячні за довіру:

- Антикорупційна ініціатива Європейського Союзу (EUACI)
- Міністерство закордонних справ Данії
- USAID
- Міжнародний фонд «Відродження»
- Посольство Швеції в Україні
- Представництво Фонду імені Гайнріха Бьолля в Україні

Також дякуємо всім, хто надали благодійні внески на сприяння обороноздатності країни, захисту населення у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного стану.

НАС ПІДТРИМУЮТЬ

Міністерство закордонних справ Данії

6 656 963,00 грн

Посольство Швеції в Україні
(реалізується за допомогою
Міжнародного Фонду «Відродження»),
Проект № SG54713

1 094 600,00 грн

Міжнародний фонд «Відродження»,
Проект № SG54938

457 000,00 грн

Міжнародний фонд
«Відродження»,
Проект № SG54443

286 000,00 грн

Міжнародний фонд
«Відродження»,
Проект № SG54442

129 075,00 грн

Представництво
Фонду ім. Гайнріха
Бьолля в Україні

66 341,40 грн

Благодійні внески
на сприяння
обороздатності
країни

64 909,94 грн

ЗВІТ

**ІНСТИТУТ
ЗАКОНОДАВЧИХ
ІДЕЙ**